

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) > 2 - Ziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesvedības laikā

2 - Ziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesvedības laikā

Kā es varu ziņot par noziegumu?

Par noziegumiem var ziņot kompetentajai prokuratūrai rakstiski, mutiski vai citā veidā.

Ziņojot par noziegumu mutiski, jūs brīdinās par nepatiesa ziņojuma iesniegšanas sekām. Mutiskus ziņojumus reģistrē rakstiski, savukārt ziņojumus, kas ir iesniegti, izmantojot tālruni vai citus telekomunikāciju līdzekļus, ja tas ir iespējams, reģistrē elektroniski un sagatavo oficiālu paziņojumu.

Cietušie, kuri ziņojuši par noziegumu, saņem rakstisku apliecinājumu, kurā ir norādīta pamatinformācija par paziņoto noziegumu. Cietušie, kuri nerunā valodā, ko izmanto iestādes, vai nesaprot to, var ziņot par noziegumu savā dzimtajā valodā; viņiem nodrošina tulku vai citu personu, kura runā gan iestādes izmantotajā valodā, gan cietušā valodā un saprot tās. Cietušie, kuri nerunā valodā, ko izmanto iestādes, vai nesaprot to, var pieprasīt, lai apliecinājumu bez maksas pārtulko viņu valodā.

Ja par noziegumu tiek ziņots tiesai, policijai vai nepareizajai prokuratūrai, tā to pieņem un nekavējoties pārsūta kompetentajai prokuratūrai.

Prokurors ziņojumu par noziegumu nekavējoties ievada noziegumu ziņojumu reģistrā, ja likums neparedz citādi.

Ja prokurors ir tikai dzirdējis ziņas par izdarītu noziegumu vai saņēmis ziņojumu no cietušā, viņš sagatavo oficiālu paziņojumu, reģistrē to dažādu nodarījumu lietu reģistrā un rīkojas, kā paredzēts likumā.

Ja ziņojumā nav sniegtas sīkākas ziņas par noziegumu un prokurors tādēļ nevar noteikt, par kādu noziegumu tiek ziņots, viņš to reģistrē dažādu nodarījumu lietu reģistrā un lūdz personai, kura ziņojusi par noziegumu, 15 dienu laikā sniegt papildu informāciju.

Ja persona, kura ziņo par noziegumu, pēc šāda lūguma nesniedz papildu informāciju, prokurors par to sagatavo oficiālu paziņojumu. Tiklīdz papildu informācijas iesniegšanas termiņš ir beidzies, prokuroram par to jāziņo vecākajam prokuroram astoņu dienu laikā. Vecākais prokurors var likt ierakstīt ziņojumu par noziegumu paziņoto noziegumu reģistrā.

Kā es varu uzzināt, kas notiek lietā?

Divus mēnešus pēc kriminālsūdzības iesniegšanas vai ziņošanas par noziegumu cietušais vai cietusī puse var nosūtīt prokuroram pieprasījumu sniegt informāciju par pasākumiem, kas veikti, reaģējot uz sūdzību/ziņojumu. Prokuroram jāatbild saprātīgā termiņā, bet ne vēlāk kā 30 dienas pēc rakstiskā pieprasījuma saņemšanas, izņemot gadījumus, kad šāda atbilde varētu kaitēt lietas izskatīšanai. Ja prokurors nolemj nesniegt minēto informāciju, viņam par to ir attiecīgi jāinformē cietušais vai cietusī puse.

Cietušajam, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietusī puse, ir tiesības būt informētam par lietas izskatīšanas rezultātiem.

Vai man ir tiesības uz juridisko palīdzību (izmeklēšanas vai tiesvedības laikā)? Ar kādiem nosacījumiem?

Papildus iepriekš minētajām tiesībām dzimumnoziegumos un cilvēku tirdzniecībā cietušajiem pirms iztaujāšanas ir

tiesības uz juriskonsulta bezmaksas konsultāciju, kā arī viņiem var tikt norīkots pārstāvis. Juriskonsulta/pārstāvja pakalpojumu izmaksas sedz valsts.

Cietušiem bērniem ir visas iepriekš minētās tiesības, kā arī tiesības uz valsts apmaksātu pārstāvi.

Noziegumā cietušajiem ir tiesības uz primāro un sekundāro juridisko palīdzību. Šāda palīdzība bez maksas tiek sniegta vardarbīgos noziegumos cietušajiem, kuri vēlas saņemt kompensāciju par kaitējumu/ievainojumu, ko viņi guvuši kā noziegumā cietušie.

Noteikums par primāro un sekundāro juridisko palīdzību ir paredzēts Bezmaksas juridiskās palīdzības likumā.

Primārā juridiskā palīdzība ietver vispārēju juridisko informāciju, juridiskas konsultācijas, iesniegumus valsts iestādēm, Eiropas Cilvēktiesību tiesai un starptautiskām organizācijām saskaņā ar starptautiskiem līgumiem un iekšējo reglamentu, pārstāvību lietu izskatīšanā valsts struktūrās un juridisku palīdzību strīdu alternatīvā izšķiršanā.

Primāro juridisko palīdzību var sniegt jebkurā juridiskā jautājumā, ja:

- pieteikuma iesniedzējam nav zināšanu vai spēju aizstāvēt savas tiesības;
- pieteikuma iesniedzējs nav saņēmis juridisko palīdzību saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem;
- iesniegtais pieteikums nav acīmredzami nepamatots;
- pieteikuma iesniedzēja ekonomiskā situācija ir tāda, ka profesionālas juridiskās palīdzības pakalpojumu apmaksa varētu apdraudēt viņa vai viņa mājsaimniecības locekļu iztiku.

Pieteikumu iesniedzējiem, kas vēlas saņemt primāro juridisko palīdzību, būtu tieši jāsaazinās ar primārās juridiskās palīdzības sniedzēju.

Sekundārā juridiskā palīdzība ietver juridiskas konsultācijas, iesniegumus saistībā ar darba ņēmēju tiesību aizsardzības procedūru attiecībā uz darba devēju, iesniegumus saistībā ar tiesvedību, pārstāvību tiesvedībā, juridisko palīdzību izlīguma panākšanā strīdos un atbrīvojumu no juridisko izmaksu un tiesas nodevu maksāšanas.

Sekundāro juridisko palīdzību var piešķirt, ja:

1. lietas izskatīšana ir sarežģīta;
2. pieteikuma iesniedzējs nespēj sevi pārstāvēt;
3. pieteikuma iesniedzēja ekonomiskā situācija ir tāda, ka profesionālas juridiskās palīdzības pakalpojumu apmaksa varētu apdraudēt viņa vai viņa mājsaimniecības locekļu iztiku.
4. tiesvedība nav uzsākta nenozīmīga pamata dēļ;
5. pieteikuma iesniedzēja pieteikums nav noraidīts pēdējo sešu mēnešu laikā par nepareizas informācijas tīšu sniegšanu; un
6. pieteikuma iesniedzējs nav saņēmis juridisko palīdzību saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem.

Sekundārā juridiskā palīdzība tiek apstiprināta bez pieteikuma iesniedzēja ekonomiskās situācijas iepriekšēja novērtējuma, ja pieteikuma iesniedzējs ir:

1. bērns, kas piedalās tiesvedībā par uzturlīdzekļu piedziņu;
2. vardarbīgā noziegumā cietušais, kurš vēlas saņemt kompensāciju par ievainojumu, ko viņš guvis nodarījuma dēļ;
3. uzturlīdzekļu maksājumu saņēmējs saskaņā ar speciālajiem normatīvajiem aktiem par sociālā nodrošinājuma tiesībām; vai
4. dzīves dārdzības kompensācijas pabalsta saņēmējs saskaņā ar Likumu par Horvātijas neatkarības kara veterānu un viņu ģimenes locekļu tiesībām un Likumu par militāro un civilo kara veterānu aizsardzību.

Pieteikumu iesniedzējiem, kuri vēlas saņemt sekundāro juridisko palīdzību, jāiesniedz pieteikums kompetentajai iestādei, izmantojot speciālu veidlapu.

Vai es varu pieprasīt izdevumu atlīdzināšanu (par dalību izmeklēšanā/tiesvedībā)? Ar kādiem nosacījumiem?

Apsūdzētajiem, kuri atzīti par vainīgiem, tiesa piespriež segt tiesāšanās izdevumus, izņemot gadījumus, kad viņi ir tiesīgi saņemt pilnu vai daļēju atbrīvojumu.

Ja kriminālprocess tiek apturēts vai tiesa attaisno apsūdzēto vai atsauc apsūdzības, tiesas lēmumam/nolēmumam jānodrošina, ka kriminālprocesa izmaksas saskaņā ar attiecīgā likuma 145. panta 2. punkta 1.-5. apakšpunktu, obligātās izmaksas, kas radušās apsūdzētajam, obligātās izmaksas, kas radušās aizstāvības advokātam, un honorārs par aizstāvības advokāta pakalpojumiem ir jāsedz valstij, ja vien likumā nav noteikts citādi.

Vai man ir pārsūdzības tiesības, ja mana lieta tiek izbeigta, nenonākot tiesā?

Cietušie, kuru kriminālsūdzības ir noraidītas, var panākt kriminālvajāšanu paši.

Ja prokurors konstatē, ka nav pamata veikt kriminālvajāšanu par nodarījumu, kura kriminālvajāšanu veic *ex officio*, vai uzrādīt apsūdzību kādai no paziņojumā minētajām personām, viņam par to astoņu dienu laikā jāpaziņo cietušajam un jāinformē cietušo, ka viņš pats var panākt kriminālvajāšanu. Tāpat ir jārikojas tiesai, kas pieņēmusi lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu, jo prokurors ir atteicies no apsūdzības uzturēšanas citās lietās.

Vai es varu piedalīties tiesā?

Atbilstīgi minētajam likumam cietušajai pusei kriminālprocesā ir tiesības:

- izmantot savu dzimto valodu, tostarp zīmju valodu, un pieprasīt tulku, ja viņš nerunā horvātu valodā vai nesaprot to, vai zīmju valodas tulku, ja cietusi persona ir nedzirdīga vai vienlaikus nedzirdīga un neredzīga;
- iesniegt saistītu prasību par zaudējumu atlīdzināšanu un ierosinājumus par pagaidu noregulējumu;
- uz juridisko pārstāvību;
- izklāstīt faktus un pievienot pierādījumus;
- apmeklēt pierādījumu izskatīšanu;
- apmeklēt lietas izskatīšanu, piedalīties pierādījumu nodrošināšanas procedūrā un teikt noslēguma runu;
- pieprasīt piekļuvi lietas materiāliem saskaņā ar minētā likuma 184. panta 2. punktu;
- lūgt, lai prokurors informētu par pasākumiem, kas veikti, pamatojoties uz viņa ziņojumu, un iesniegt sūdzību vecākam prokuroram;
- iesniegt apelācijas sūdzību;
- censties atjaunot iepriekšējo situāciju;
- tikt informētam par kriminālprocesa iznākumu.

Kāds ir mans oficiālais statuss tiesvedības sistēmā? Piemēram, vai es esmu vai varu izvēlēties būt cietušais, liecinieks, cietusī puse vai privāts prasītājs?

Noziegumā cietušie ir fiziskas personas, kuras ir cietušas no fiziska vai psiholoģiska kaitējuma, īpašuma bojājuma vai nopietna savu pamattiesību un pamatbrīvību pārkāpuma kā no nozieguma tiešām sekām. Par noziegumā cietušo var uzskatīt arī tās personas laulāto, partneri, dzīves partneri, neoficiālo dzīves partneri, pēcnācēju(-us) vai, ja tāda(-u) nav, priekštecī(-čus) vai brāli(-ļus) vai māsu(-as), kuras nāve ir tieši saistīta ar noziegumu. Noziegumā cietušais ir arī jebkura persona, kuru likumīgi uzturēja mirušais.

Cietusī puse ir noziegumā cietušais vai juridiska persona, kas ir cietusi kaitējumu nozieguma rezultātā un piedalās kriminālprocesā šādā statusā.

Procesa puses vai dalībnieka statuss ir atkarīgs nevis no minētās personas vēlmes, bet no šīs personas funkcijas konkrētajā krimināllietā. Ikvienam var būt kāds no iepriekš minētajiem statusiem atkarībā no likumā paredzētajiem apstākļiem; izvēle, kas viņiem ir, attiecas uz tiesībām, kuras viņi vēlas izmantot kā cietusī puse vai noziegumā cietušais.

Kādas ir manas tiesības un pienākumi šajā lomā?

Noziegumā cietušajam ir tiesības:

- piekļūt atbalsta pakalpojumiem, kas paredzēti noziegumā cietušajiem;
- saskaņā ar likumu saņemt efektīvu psiholoģisko un citu profesionālo palīdzību un atbalstu no struktūrām, organizācijām un institūcijām, kas atbalsta noziegumos cietušos;
- tikt aizsargātam no iebiedēšanas un atriebības;

- uz cieņas aizsardzību liecinot;
- būt uzklaušātam bez liekas kavēšanās pēc kriminālsūdzības iesniegšanas un pēc tam tikt iztaujātam ne vairāk, kā nepieciešams kriminālprocesa vajadzībām;
- ierasties kopā ar uzticības personu neatkarīgi no pasākumiem, kuros viņš piedalās;
- uz minimālām medicīniskām procedūrām un tikai tad, ja tās ir ārkārtīgi svarīgas kriminālprocesa vajadzībām;
- ierosināt veikt kriminālvajāšanu vai iesniegt individuālu prasību atbilstīgi Kriminālkodeksam, piedalīties kriminālprocesā kā cietušaī pusei, saņemt informāciju par kriminālsūdzības noraidīšanu (likuma 206. panta 3. punkts) un par prokurora lēmumu neveikt nekādus pasākumus, un panākt kriminālvajāšanu individuāli bez prokurora iesaistīšanas;
- saņemt no prokurora informāciju par pasākumiem, kas veikti, pamatojoties uz viņa sūdzību (likuma 206. pants), un iesniegt sūdzību vecākam prokuroram (likuma 206.b pants);
- pieprasīt un saņemt informāciju bez liekas kavēšanās par noziedzīgā nodarījuma izdarītāja atbrīvošanu no apcietinājuma vai pirmstiesas apcietinājuma, noziedzīgā nodarījuma izdarītāja izbēgšanu vai atbrīvošanos no ieslodzījuma vietas un par pasākumiem, kas veikti, lai nodrošinātu cietušā aizsardzību;
- pieprasīt un saņemt informāciju par jebkuru galīgo lēmumu izbeigt kriminālprocesu;
- izmantot citas likumā paredzētās tiesības.

Cietušajam, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietuši puse, ir tiesības:

- izmantot savu dzimto valodu, tostarp zīmju valodu, un pieprasīt tulku, ja viņš nerunā horvātu valodā vai nesaprot to, vai zīmju valodas tulku, ja cietuši persona ir nedzirdīga vai vienlaikus nedzirdīga un neredzīga;
- iesniegt prasības par kaitējuma atlīdzināšanu un pagaidu rīkojuma izdošanu;
- uz juridisko pārstāvību;
- izklāstīt faktus un pievienot pierādījumus;
- apmeklēt pierādījumu izskatīšanu;
- apmeklēt lietas izskatīšanu, piedalīties pierādījumu nodrošināšanas procedūrā un teikt noslēguma runu;
- pieprasīt piekļuvi lietas materiāliem saskaņā ar normatīvajiem aktiem;
- lūgt, lai prokurors informētu par pasākumiem, kas veikti, pamatojoties uz viņa ziņojumu, un iesniegt sūdzību vecākam prokuroram;
- iesniegt apelācijas sūdzību;
- censties atjaunot iepriekšējo situāciju;
- tikt informētam par kriminālprocesa iznākumu.

Papildus cietušo tiesībām, ko paredz šis likums, cietušiem bērniem ir tiesības uz:

1. nodrošinātu bezmaksas pārstāvību,
2. personas datu aizsardzību,
3. tiesas sēdes norisi aiz slēgtām durvīm. (Civilprocesa likuma 44. panta 1. punkts)

Dzimumnoziegumos un cilvēku tirdzniecības noziegumos cietušām personām papildus šī likuma 43. pantā minētajām cietušo tiesībām ir šādas tiesības:

1. uz bezmaksas apspriešanos pirms iztaujāšanas;
2. uz bezmaksas pārstāvību;
3. uz nopratināšanu, ko policijā vai prokuratūrā veic tā paša dzimuma persona, un, ja iespējams — tā pati persona, ja iztaujāšanu atkārtu;
4. neatbildēt uz jautājumiem, kas nav saistīti ar noziegumu un attiecas uz cietušā privāto dzīvi,
5. lūgt, lai iztaujāšana notiek, izmantojot audiovizuālus līdzekļus (šā likuma 292. panta 4. punkts);
6. saņemt personas datu aizsardzību;
7. uz tiesas sēdes norisi aiz slēgtām durvīm. (Civilprocesa likuma 44. panta 4. punkts)

Izmeklēšanas posmā noziegumā cietušie, kuri ir privāti prasītāji, vai cietušās puses var pievērst uzmanību visiem faktiem un pievienot lietai pierādījumus, kas ir būtiski nozieguma noskaidrošanai, noziedzīgā nodarījuma izdarītāja(-u) noteikšanai un prasījumu pamatošanai attiecībā uz saistīto prasību par zaudējumu atlīdzināšanu.

Gan pirms kriminālprocesa, gan ikvienā tā posmā prokuratūrai un tiesai ir jāvērtē, vai apsūdzētajam ir iespējams kompensēt cietušajai pusei ar noziegumu nodarītos zaudējumus. Tām arī jāinformē cietuši puse par konkrētām likumā paredzētām tiesībām (piem., par cietušās puses tiesībām lietot dzimto valodu, tiesībām iesniegt prasību par zaudējumu atlīdzināšanu utt.).

Personas, kurām varētu būt informācija par noziegumu, nozieguma izdarītāju vai citiem attiecīgiem apstākļiem, var izsaukt uz tiesu kā lieciniekus.

Kā lieciniekus var iztaujāt cietušās puses, cietušās puses, kas uzstājas kā prasītāji, un privātus prasītājus.

Privātam prasītājam ir tādas pašas tiesības kā prokuroram, izņemot tās tiesības, kas ir tikai valsts iestādei.

Vai varu sniegt paskaidrojumus tiesvedības laikā vai iesniegt pierādījumus? Ar kādiem nosacījumiem?

Atbilstīgi minētajam likumam cietušajai pusei ir tiesības:

1. pievērst uzmanību faktiem un iesniegt pierādījumus;
2. apmeklēt pierādījumu izskatīšanu;
3. apmeklēt lietas izskatīšanu, piedalīties pierādījumu nodrošināšanas procedūrā un teikt noslēguma runu (Kriminālprocesa likuma 51. panta 1. punkts).

Cietušajam, kurš uztur apsūdzību, ir tādas pašas tiesības kā prokuroram, izņemot tās tiesības, kas ir tikai valsts iestādei.

Privātam prasītājam ir tādas pašas tiesības kā prokuroram, izņemot tās tiesības, kas ir tikai valsts iestādei. Uz privātiem prasītājiem attiecas tādi paši procesuālie noteikumi kā uz cietušajām pusēm un prasītājiem.

Uzklausīšanas laikā tiesas sēdes priekšsēdētājs uzaicina visas puses izklāstīt pierādījumus, ko tās plāno iesniegt galvenajā sēdē. Katra puse tiek aicināta izteikt viedokli par pretējās puses iesniegumiem.

Kādu informāciju es saņemšu tiesvedības laikā?

Izmeklēšanas posmā noziegumā cietušie, kuri ir privāti prasītāji, vai cietušās puses var pievērst uzmanību visiem faktiem un pievienot lietai pierādījumus, kas ir būtiski nozieguma noskaidrošanai, noziedzīgā nodarījuma izdarītāja(-u) noteikšanai un prasījumu pamatošanai attiecībā uz saistīto prasību par zaudējumu atlīdzināšanu.

Cietušajam, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietusī puse, ir tiesības:

- lūgt, lai prokurors informētu par pasākumiem, kas veikti, pamatojoties uz viņa ziņojumu, un iesniegt sūdzību vecākam prokuroram;
- būt informētam par to, ka kriminālsūdzība ir noraidīta vai ka prokurors ir nolēmis neveikt nekādus pasākumus;
- saņemt paziņojumu par kriminālprocesa rezultātiem.

Vai es varēšu piekļūt tiesas materiāliem?

Cietušais, kurš piedalās kriminālprocesā kā cietusī puse, drīkst piekļūt lietas materiāliem.

■ Lapa atjaunināta: 02/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.